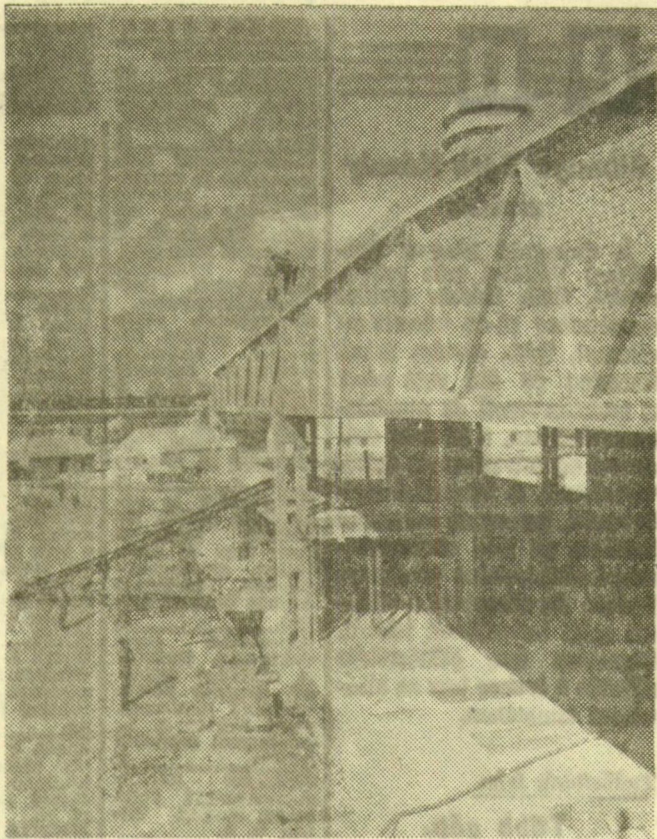

Szeged egészségügye

Új hűtőház

A Székesfehérvári Hűtőház építését egy évvel ez előtt kezdték el tereprendzéssel. A tulajdonképpeni építkezés az alapozással 1965. januárjában kezdődött. A 800 vagonos hűtőház a tervek szerint 1967 augusztusára készül el. A hűtőtermeket a jövő júniusban kell átadni szerelésre.

Képünkön: Részlet a hűtőház építéséről.

Országszerte befejeződött a len aratása

A KENDER 15 SZÁZALEKA VAN MEG TALPON

A Szegedi Rostkikészítő Vállalat mezőgazdasági osztályának jelentése szerint, országszerte befejeződött az utóbbi évtized legnehezebb lenaratása. A gépeket és az embereket egyaránt próbára tette a fáradságos betakarítás. A tizenkilenczer holdnyi vetésből háromezer holdat tettek tönkre a bel- és árviszok, a többi területen a növény annyira kuszált volt, hogy bár elegendő gép áll rendelkezésre, mégis az összes termésnek csaknem felét kézzel kellett kinyújni. Az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek javára irandó, hogy mindenütt jól előkészített talajba vetették, s ennek eredménye mutatkozik meg most. Az elemi csapások ellenére magasak a hozamok. Holdanként huszonnégy mázsa az átlag, de a sok csapadék miatt kedvezőtlenebb a színeződés, gyengébb a minőség a szokásosnál.

A kender aratása sem zavartalan. A dunántúli földiken jelentős területek estek ki a termelésből a nyáron. Most pedig gyakori esőzések

hátráltatják a betakarítási munkákat, mégis a harminc-három és fél ezer holdnyi összterületnek nyolcvanöt százalékán már levágták a rostnövényt. A gazdaságok valóságosan versenyt futnak az idővel. Nem csupán gyors aratásra törekszenek, hanem a mielőbbi szállításra is. Nem tanácsos hosszabb ideig a rendben tartani, a nedves, sáros földiken hagyani a növényt, ezért általában kúpokba rakva szárítják a kendert. A termés mennyisége jó, magasabb a vártnál. Országos viszonylatban holdanként huszonnyolc mázst terveztek, s az átlaghozam, becslések szerint eléri a harminc mázst.

Az ipari növény begyűjtésére ütemtervet készítettek. Elektronikus berendezést is igénybe vettek annak megálapítására, hogy a sok begyűjtő helyről melyik gyártelepre, milyen útvonalon a legcélszerűbb, a leg gazdaságosabb a szállítás. Azonban a szélsőséges időjárás miatt sokszor kénytelenek eltérni az eredeti elgondolásoktól.

Év végéig 75 ezer „Lehel”

A Hűtőgépgyár sajtótájékoztatót tartott. Elmondták, hogy az év végéig mintegy 75 000 „Lehel” kerül a belkereskedelembé és körülbelül 25 000 exportra. A hazai ellátásra az idén nagyjából 70 literes hűtőszekrényt szállítottak, s a több mint 40 000 „kislehel” egész nyáron kapható volt. A tapasztalatok szerint azonban azonos készpénzfizetési feltételekkel inkább a nagyobb típusú keresik a vásárlók. Ennek megfelelően jövőre a kereskedelemben 100 000 hűtőszekrényt, köztük már 80-85 000 százszáz literest kért. A kis űrtartalmú hűtőgépek főleg olcsó árúak miatt kelendők. Az üzem azonban a hűtőgépek „kisebbitésével” lényeges átváltozást nem tud elérni, ezért a jelenlegieknél kisebb űrtartalmú típus nem terveznek. Annál is inkább nem, mert a tapasztalatok szerint a jövő az egész élel-kamrákat helyettesítő nagy hűtőgépeké. (MTI)

Már minimális érdeklődés is elégséges annak megállapításához, hogy Szeged egészségügyi helyzete nem kedvezőtlenebb az országos átlagnál. Ha azonban közelebbről, mintegy nagyjából vizsgáljuk az egész komplexumot, a sima felületen jól kiütözköznek a szépséghi-bák is. Szó sincs arról, hogy generális bajok lennének, sőt bizonyosan évekig tarthatnánk egy igen tekintélyes szintet, minden különösebb intézkedés nélkül. Csak hogy az ilyen „ha nem látom, akkor nincs” politika, könnyen megbosszulná magát, amennyiben a felgyülemlett problémák idő után már csak egymás rovására lennének megoldhatók. A meglepetések elkerülése és a lakosság érdekében foglalkozott az egészségüggyel legutóbb a városi párt-végrehajtóbizottság is.

Zsúfoltság a rendelőintézetben

Az úgynevezett alapellátást 33 körzeti és 6 főfoglalkozású üzemi orvos végzi Szegeden. A betegek magasabb színvonalú gyógyítása céljából némely orvosi körzetben már szakrendelés is működik. Mivel azonban a város lakossága évről évre rohamosan növekszik, a szakorvosi ellátás egyre jobban elmarad az igényektől. Az egyetlen, ma már korszerűtlennek mondható SZTK-rendelőintézetben rendkívül nagy a zsúfoltság, a betegek néha egész napot is kénytelenek várakozni, amíg rájuk kerül a sor. A helyzet enyhítése végett a betegek egy részét a klinikák ambulanciáira irányították, de ez sem hozott tartós megoldást. A biztosítás kiterjesztésével a szegedi járásból is mind tömegesebben veszik igénybe a szakrendelést, illetve csak vennék, mert helyhiány miatt nem tudnak több rendelést beállítani. Ezért a város vezetősége megtette a kezdeti lépéseket egy új rendelőintézet építéséhez.

Közvetlenül érdekelt a lakosság a gyógyszerellátásban is. A város 15 közületi gyógyszerháza eddig zavar-talanul látta el feladatát, annak ellenére, hogy a gyógyszerfogyasztás rendki-

vül mértékben növekszik. Inkább a területi elhelyezés egyenlőtlenségében van a hi-ba. Mivel a 15 patikából 11 a belvárosban működik, a jövőben nagyobb gondot fordítanak a perifériákus rendelések igényeinek kielégítésére. Természetesen a tényleges igények kielégítésén van a hangsúly, a felesleges gyógyszerhalmozás ellen ugyanakkor kívánatos lenne valamilyen intézkedés vagy nevelőmunka. Az orvosok is segíthetnek abban, hogy szigorúan csak azt a fajta ir-ják fel, amelyre a betegnek valóban szüksége van. Az ő igyekezetüknek természetesen párosulnia kell a betegek belátásával, illetve annak felismerésével, hogy a szükséges felüli gyűjtés esetleg más betegek elől vonja el a nélkülözhetetlen orvosságot.

Segítenek a klinikák is

Az orvostudományi egyetem 1250, a kórház 680 betegágygal rendelkezik. Ez látszólag kielégítő, azonban figyelembe kell venni, hogy egyrészt a klinikai ágyak jelentős részben tudományos és oktatási célokat is szolgálnak, másrészt az itt fekvő betegeknek mintegy 60 százaléka nem a város területéről való, harmadrészt a kórházban nem működik minden szakágzatnak megfelelő osztály. Mindezek következtében komoly gondot jelent például az ideg- és elmebetegek, a reumások és orthopéd betegek elhelyezése. Az orvostudományi egyetem igen nagy segítséget nyújt az egészségügyi ellátásban azzal, hogy a klinikák magukra vállalják a különleges, vagy igen súlyos esetek gyógykezelését. E tekintetben országos missziót töltenek be.

Legfőbb érték az ember — szoktuk mondani, de nemcsak mondani: cselekszünk is azért, hogy ennek a jelmondatnak mindig komoly tartalma legyen. Előre nézünk, soha nem tévesztve szem elől, hogy ami ma megfelelő, korszerű, az holnap már elavulhat, s elég-

telen-lesz a betegségek gyógyításához, illetve megelőzéséhez. A város illetékes vezetői tudják, hogy magasabb szintre kell emelni minél előbb a közétkeztetést, az élelmiszerek higiénikus szállítását, az ivóvízellátást, a mentőszolgálatot és az orvosi ügyeletet. Igen jó eredményként könyvelhető el, hogy Szegeden évenként egyszer mindenki megjelenik tbc-s szűrővizsgálaton. Hasonlóképpen meg kell azonban szervezni a ráksűrővizsgálatot is, hiszen a súlyos kórral szemben szintén a megelőzés a legjobb védekezés. A kórházi ágyak jobb kihasználását hivatott elősegíteni egy ágynyilvántartó-és betegbeutaló-rendszer kidolgozása.

Józanító szoba kellene

Kórházi ágyhiány miatt az alkoholisták kényszerelvonókezelését sem lehetett meg teljesen megoldani. Egy új idegostály építését sürgeti ez a felismerés is, mert ott egy bizonyos ágylétszámot alkoholelvonó-kezelésre lehetne beállítani. Az osztály az alkoholistákat távozásuk után is figyelemmel tudná kísérni gondozás formájában, és a társadalmi szervek segítségével sikeresebben lépne fel az alkoholizmus ellen. Állítólag ezen az osztályon kívánják berendezni az úgynevezett kijózanító részleget is, 8-10 ágy beállításával, amely igen tetemes költséget igényel. Ez persze távolabbi megoldás. A város vezetőségének egy régebbi határozata értelmében azonban — szerény keretek között — máris működnie kellene egy kijózanító helyiségnek. Igaz, Szegeden nem többet, mint 4-5 részleget kell naponta elszállítani, mégis meg kell sürgősen csinálni, annál is inkább, mert a duhajkodók a kórházban vagy a klinikán zavarják a betegek nyugal-mát. Szükségletlen a kijózanító szobák több millió forintot költeni. A célnak átmeneti megoldásként még akár egy szuterénlakás is megfelelne.

A honorárium „hagyománya”

Még néhány szót a Szegeden dolgozó orvosok politikai-erkölcsi problémáiról. A pártszervezetek befolyása igen jelentős az intézményekben, az orvosok politikai nevelésében azonban még vannak fogyatékos-ságok. Az egészségügyi dolgozók úgyszólván kivétel nélkül részt vesznek pártoktatásban, de az eredmény nem egyértelmű. Valahogy úgy jellemezhető a helyzet, hogy az orvosok általában elfogadják a párt politikáját, azonban annak megvalósulását egy részük nem tevékenykedik különösebben. A fiatal orvosok — a régiéktől átvett hagyományok alapján — munkájuk díjazását elvárják a betegektől, és sajnos, a betegek ma is gyakran lelki kényszernek érzik, hogy megajándékozzák az orvost. És mit tesz az orvostikai bizottság? Leginkább csak bejelentésekkel foglalkozik, az általános etikai helyzetet vizsgáló mellőzi, vagyis rendszerint figyelmen kívül hagyja az olyan normákat, amelyeket a szocialista erkölcs megkövetel. Ennekül pedig nem töltheti be hivatását.

A város vezetőségének javaslatára egy, különféle szervek képviselőiből álló bizottság kidolgozza majd Szeged egészségügyi politikájának továbbfejlesztésének alapjait. Ez a bizottság részletesen megvizsgálja a problémákat, megjelöli a tenni-valókat, illetve javaslatokat tesz a fogyatékoságok kiküszöbölésére.

F. N. I.

pénzszerezési képesség vált a legtöbbre értékelt képességgé a kapitalizmus viszonyai között.

A szocializmus viszonyai között még — gyakran nem egyszerűen illúzióként — hosszabb ideig fennmaradhat ez a képzet, hiszen a szocializmus fenntartja a ránkmaradt munkamegosztást, a munkatermek áruformáját és a pénzformát is. De a munka szerinti elosztás és a pénz közvetítésével történő értékmérést már közvetlenül a munkához köti. Itt van a probléma gyökere. A szocializmusban ugyanis — a szocialista jelleg erősödésének arányában — nem a pénz ön maga funkcionál társadalmi értékmérőként, hanem a társadalmilag hasznos munka mennyisége és minősége. De a munka szerinti elosztás elvén nyugvó anyagi osztónak közvetlen pénzforgásban megnyilvánuló jelentkezése az egyén elől eltakarja azt a tényt, hogy neki is — akárcsak a társadalomnak — egyedül a munkája értékteremtő és így pénzteremtő is. A pénz önmagában nem jelent értéket. A pénz pusztán mérőszóként funkcionál.

Az azonban az egyéni munka társadalmi értékét pénz formájában fejezik ki és ameddig a létszükségleti cikkeket és általában a fogyasztási javakat csak pénzért lehet megkapni, addig a munka közvetlenül társadalmi és egyéni értékjellege leszűkül és háttérbe szorul. Az áru- és pénzvizonyok miatt gyakran úgy tűnik az egyén számára, hogy elsődlegesen nem a munka fontos, hanem a pénz a döntő. Márpedig a pénz és a rajta vásárolható termékek értéke nem fejezi ki teljesen, hanem inkább eltakarja a munka közvetlenül emberi lényegét.

A pénz, az áru stb., tehát „csak” eszköz az emberkitaljesítő folyamatban, egy átmeneti szakasz, a szocializmus viszonyainak fejlesztésében. De csak annyiban eszköz, amennyiben a munka értékének egyik kifejezésésként funkcionál. Ha a pénz és a pénzszerezés válik az egyén legfőbb céljává, akkor ez az egyénnek a társadalmi érdekekkel szemben álló magánérdeket szolgálja, hiszen a termelő munkát, mint legfőbb társadalmi célt háttérbe szorítja és ez által lehetetlenné teszi, hogy az ember felismerje a munkának minden emberi, anyagi és szellemi értékét elsődlegesen teremtő és közvetítő társadalmi lényegét.

Ha a fejlődő szocialista viszonyok között a pénzt, az árut, a munkamegosztást, az államot stb. a szocializmus erősítésének átmeneti esz-

közékként alkalmazzuk, az ember eltorzítása, az ember demoralizálása, egyszerűen az ember elidegenedése helyett teljességgé kibontakozásának lényeges eszközei. Ezek a formák a régi társadalomból mintegy átvezetnek az újba, amennyiben helyes alkalmazásukkal segítenek az új megvalósításában.

A megoldás további lehetősége részben az egyes szubjektumokon is múlik. Az egyének, csoportok ugyanis, különösen az új társadalom fejlődésének kezdeti időszakában, még régebbi fogalmak, beidegződéseik, szokásaik alapján vizsgálják és „használják” az új viszonyokat is, a régi, más körülmények között már megszokott formákat (pénz- és áruviszonyokat, állami, hatalmi viszonyokat stb.) az új körülmények között is régebben bevált funkciójukban akarják felhasználni, érvényesíteni.

A probléma megoldását az a tény is, hogy az egyéni és társadalmi érdek nemcsak hogy nem esik teljesen egybe — teljes egybeesés nem is lehetséges —, hanem egységük csupán a jelzett, a múltból örökölt áttételeken, formákon keresztül valósul meg. Következésképpen — különösen ha az ideológiai nevelés és a szocialista közvélemény hatását figyelmen kívül hagyják — fokozottabban nyílik bizonyos „mozgásterület” az egyén szubjektívnek bizonyuló céljai elérésére is.

A társadalmi és egyéni érdek közötti konfliktus lehetőségeinek szűkítése érdekében is nagy szükség van az állami szervek, a vezetők munkájának tökéletesítésére, csakúgy, mint a szocialista demokráziának növelésére. A demokrátiás tendenciák növekedése a társadalom minden területén segíti felszámolni az emberekben azt a múltból hozott beidegződést is, hogy nincs közük másokhoz és különösen nincs közük a társadalmi ügyekhez.

A demokráziás kibontakozása nemcsak a passzív várakozás felszámolását tételezi fel, hanem szükségessé teszi a tudományos világnézet elsajátítását is. Hiszen a demokráziás megköveteli az előítéletek nélküli, gyors, utasításokra nem váró, felelősségteljes döntést a kisebb-nagyobb jelentőségű társadalmi ügyekben. Mindez feltételezi az eligazodó képességet, a célok és eszközök helyes megválasztását. Ezek viszont tudatosan megalapozott világnézetet kívánnak.

A demokrátiás centralizmus elvén nyugvó szervezés hatalmi-függőségi viszonyokat is lét-

rehoz. De létrehozza a vezetők függőségét is a néptől. Ha azonban a hatalommal felruházott szervek és vezetők nem a demokrátiás centralizmus elvének figyelembevételével szervezik, irányítják munkájukat, ha a vezetői tevékenység hagyományos, tehát a néptől független hatalmi oldala jut elsődlegesen kifejezésre, létrejön a közérdek kisebb-nagyobb arányú megsértésének lehetősége. Ilyenkor a hatalmi tényezők nem a szocializmus érdekében élnek hatalmukkal, hanem közérdekként misztifikált magánérdekeiktől ösztönözve visszaélnak a nép hatalmával. Ez tovább élethet és erősítheti az önzést, a történetet, a karrierista vágyakat, a kétszínűséget stb. Eppen ezért a közérdeknek a demokrátiás centralizmus elve alapján történő érvényesítése a szocialista erkölcsiség érvényre juttatásának is nagyon fontos eszköze.

A demokrátiás tendenciák érvényre jut-tatása mindenekelőtt a párt vezetésével folytatott gazdasági, politikai, ideológiai harc kérdése. E harc szükségessége teheti az adminisztratív jellegű erőszakos eszközök alkalmazását, csakúgy mint a meggyőzés, az ideológiai nevelés fegyverének felhasználását. A politikai harc során felhasznált legkülönbözőbb eszközök erkölcsösök lehetnek akkor, ha azok történelmileg szükségszerű eszközök. A szektás és a revizionista politika következtében az elviséget nélkülöző, történelmileg nem megalapozott eszközök bizalmatlanságot, szubjektív indítékokkal telített légkört eredményeztek. Ez feltámasztotta és növelte az emberekben az önzést, a történetet, a karrierista vágyakat és célokat. A nem következetesen elvi politika módszerei és eszközei sajátosan kispolgári érdekeket és erkölcsöket hívtak életre és erősítettek.

Ezeket a helytelen, elviséget nélkülöző, történelmileg nem szükségszerű módszereket és eszközöket a párt és állami szervek lényegében megszüntették. Az elvlenen politikai gyakorlat erkölcsötlenességét szülő következményei is megszüntek ezzel. Nem helyesíthető tehát bizonyos értelmiségi köröknek és irodalmi alkotásoknak azt sugallalmazó álláspontja, mintha a politikai harc és hatalom, valamint az erkölcsiség általában egymással szembenálló tényező lenne. Nem általában a politikai és hatalmi harc sároz be erkölcsileg, hanem a reakciós, illetve a marxista elviséget nem következetesen alkalmazó politikai és hatalmi harc hore létre erkölcsileg sem indokolható módszereket.